

Trender og endringer i offentlige anskaffelser

Marius Langseth

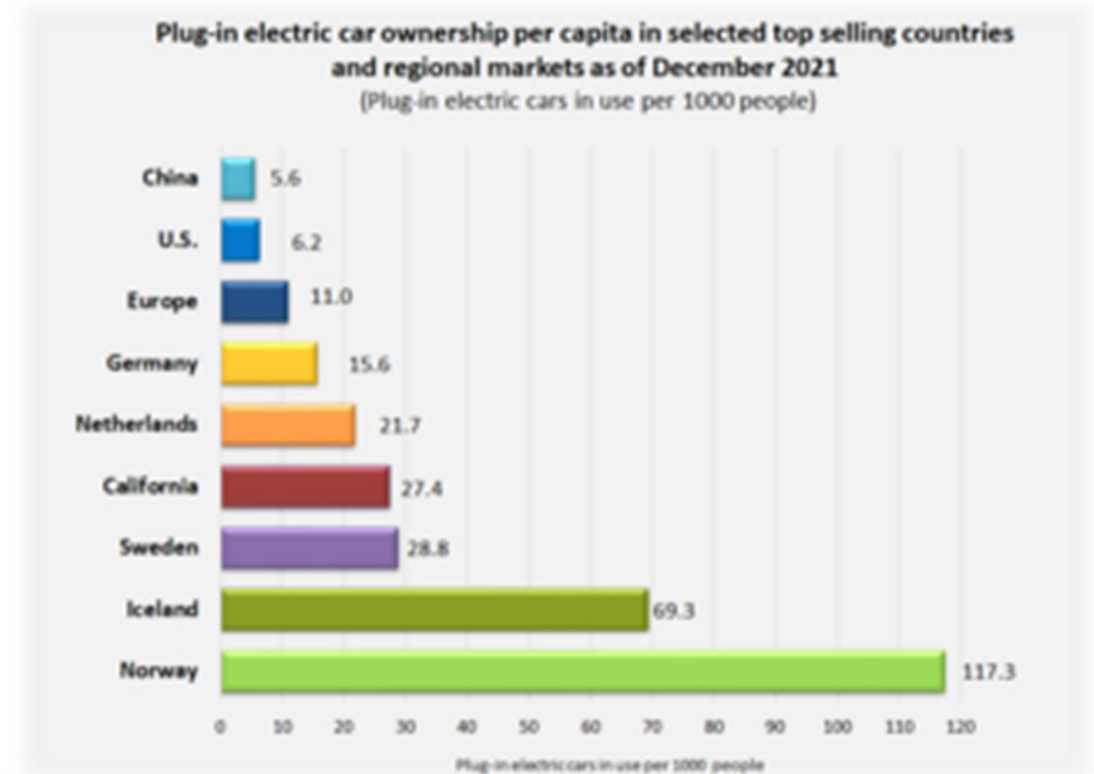
KSA, 24.04.2024

Hva betyr det at noe er en trend?

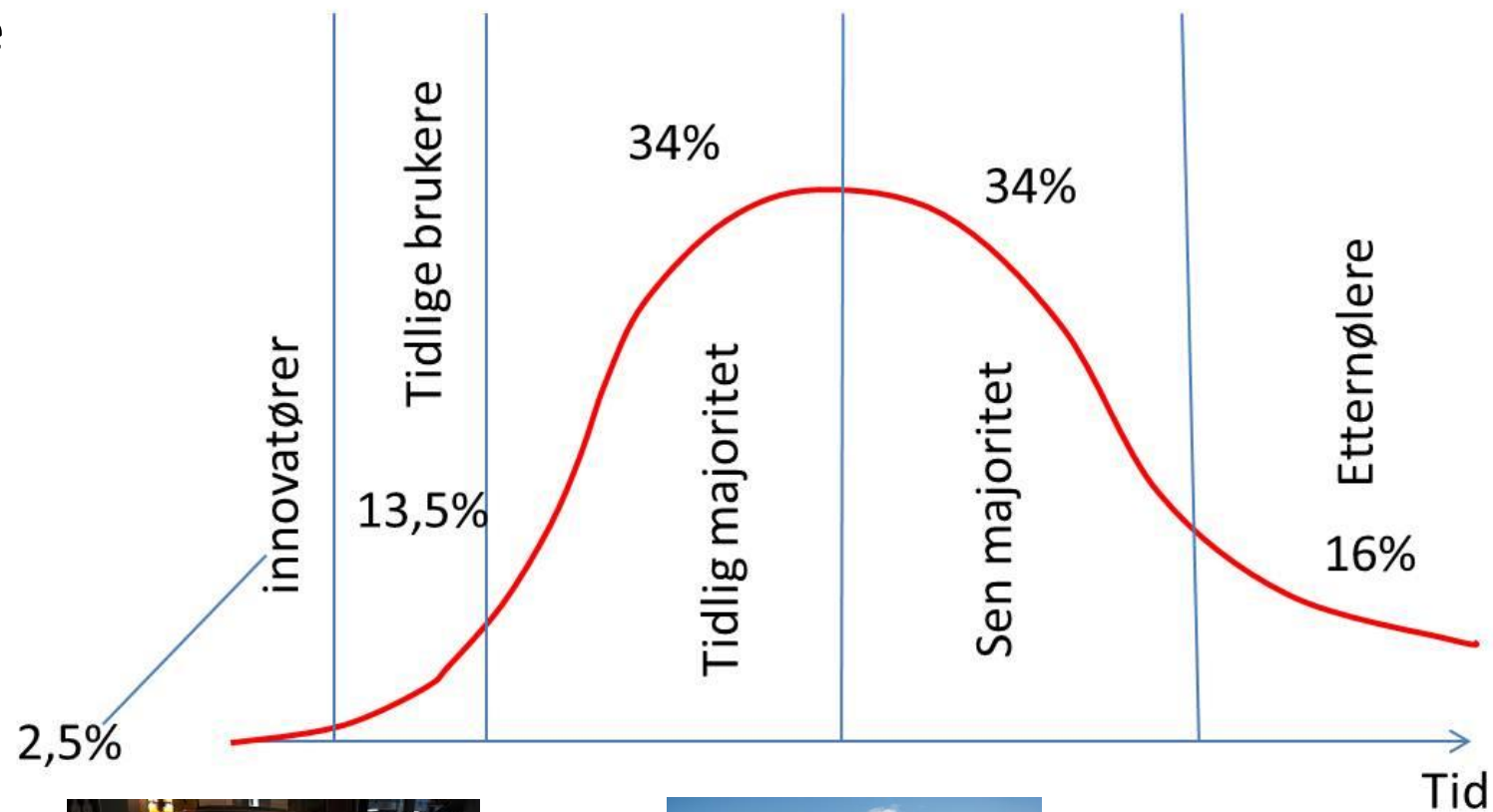
«En trend refererer til en generell retning hvor noe er i ferd med å utvikle seg eller endre seg over tid. En trend kan være kortsiktig eller langsiktig og påvirker beslutningstaking og strategi i både bedrifter og offentlig sektor».

Norske Leksikon, 2024

Diffusjonsprosessen

Trendkurve

1991

2024

Kort om meg

Innkjøpsrådgiver i Moss kommune

Difi – styring og kompetanse

Kristiania: Studieprogramleder BA i innkjøpsledelse

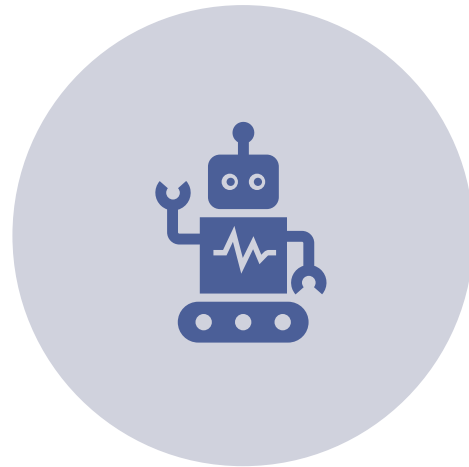
Podkast og bok: Å kjøpe for Norge

Ph.d. i offentlige anskaffelser

Leder for Anskaffelsesakademiet

Snakke om to ting

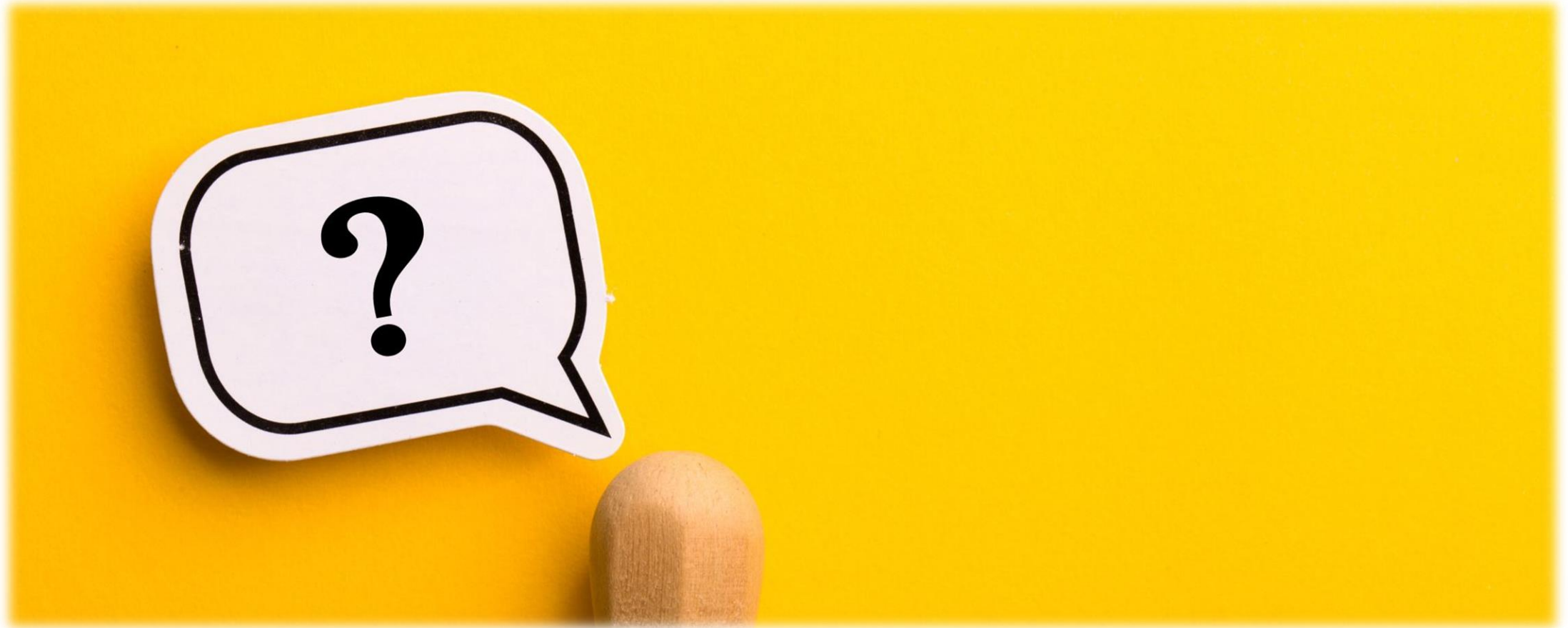

Tre trender i offentlige
anskaffelser

Hvordan trender endrer prosesser
og praksis

1. Tre trender

Pris

1999: § 1-1. Formål

Loven og tilhørende forskrifter skal **bidra til økt verdiskapning i samfunnet** ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Pris & kvalitet

2016: § 1. Formål

Loven skal **fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser**. Den skal også bidra til at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Pris, kvalitet, miljø & mennesker

NOU 2023: § 1-1 Formål

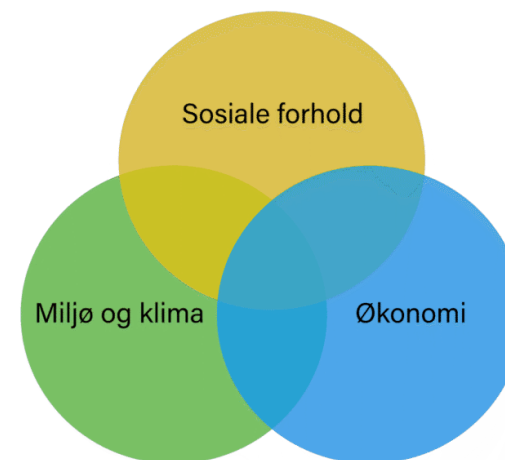
- (1) Loven gir regler om fremgangsmåten for offentlige anskaffelser. Loven skal **fremme effektiv og bærekraftig bruk av samfunnets ressurser**.
- (2) Dette innebærer blant annet at loven skal bidra til
  - at oppdragsgiver får dekket sine behov på en kostnadseffektiv måte
  - omstilling til et lavutslippssamfunn
  - at de miljømessige belastningene av offentlige anskaffelser reduseres
  - innovasjon
  - anstendige arbeidsforhold
  - konkurranse om offentlige kontrakter, herunder for små og mellomstore leverandører
  - at det offentlige opptrer på en tillitsvekkende måte
  - at arbeidet med å gjennomføre en anskaffelse står i et rimelig forhold til anskaffelsens størrelse og betydning.

Trend 1: Bærekraft

“THE TRANSITION TOWARDS **CLIMATE NEUTRALITY** CAN ONLY SUCCEED IF WE WORK TOGETHER, STEERING OUR POLICIES IN A SINGLE DIRECTION. GUIDED BY THE **UN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS** AND THE **EUROPEAN GREEN DEAL**, WE CAN DELIVER AN ECONOMY THAT WORKS FOR **PEOPLE** AND THE **PLANET**.”

#EuropeanSemester

- 12.7) Fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser, i samsvar med de enkelte landenes politikk og prioriteringer.

Trend 2: Digitalisering

- Bruk av ny teknologi i anskaffelsesprosesser.
- Kjøp av ny teknologi i offentlig sektor

Kunstig intelligens kommer til din kommune...

Barrierer og muligheter i kommunal sektors arbeid med kunstig intelligens

FoU-prosjekt nr. 236007

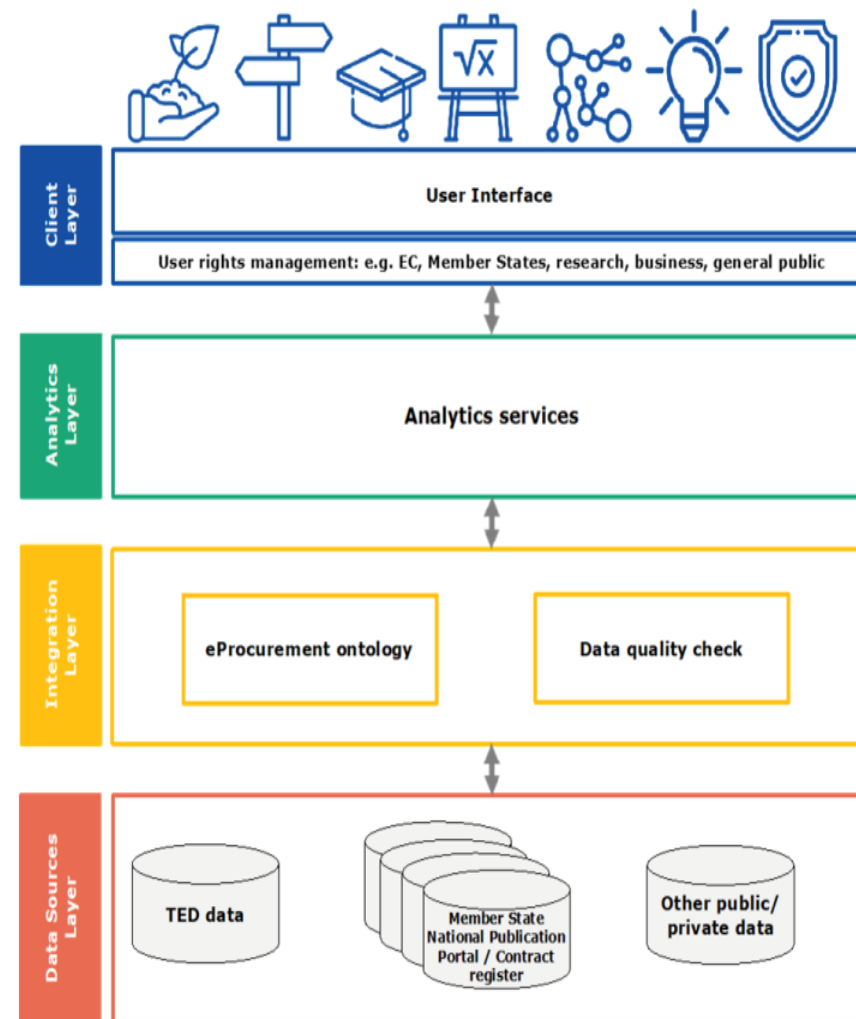
18. april 2024

Bruk av kunstig intelligens i kommunesektoren øker effektivitet og produktivitet, reduserer arbeidstid, og forbedrer tjenestekvalitet gjennom strategisk digitalisering og automatisering av daglige oppgaver.

Du finner rapporten her:

<https://www.ks.no/contentassets/0f1e4a68863e4df6a12a89edb638008c/KS-FOU-Barrierer-og-muligheter-i-kommunal-sektors-arbeid-med-KI.pdf>

Kunstig intelligens kommer til offentlige anskaffelser...

EU jobber med å opprette ett digitalt økosystem for anskaffelsesdata

Mer info her: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/public-procurement-data-space-ppds_en

Data-Driven Decision-Making

Doctoral theses at NTNU, 2024:70

Marius Langseth

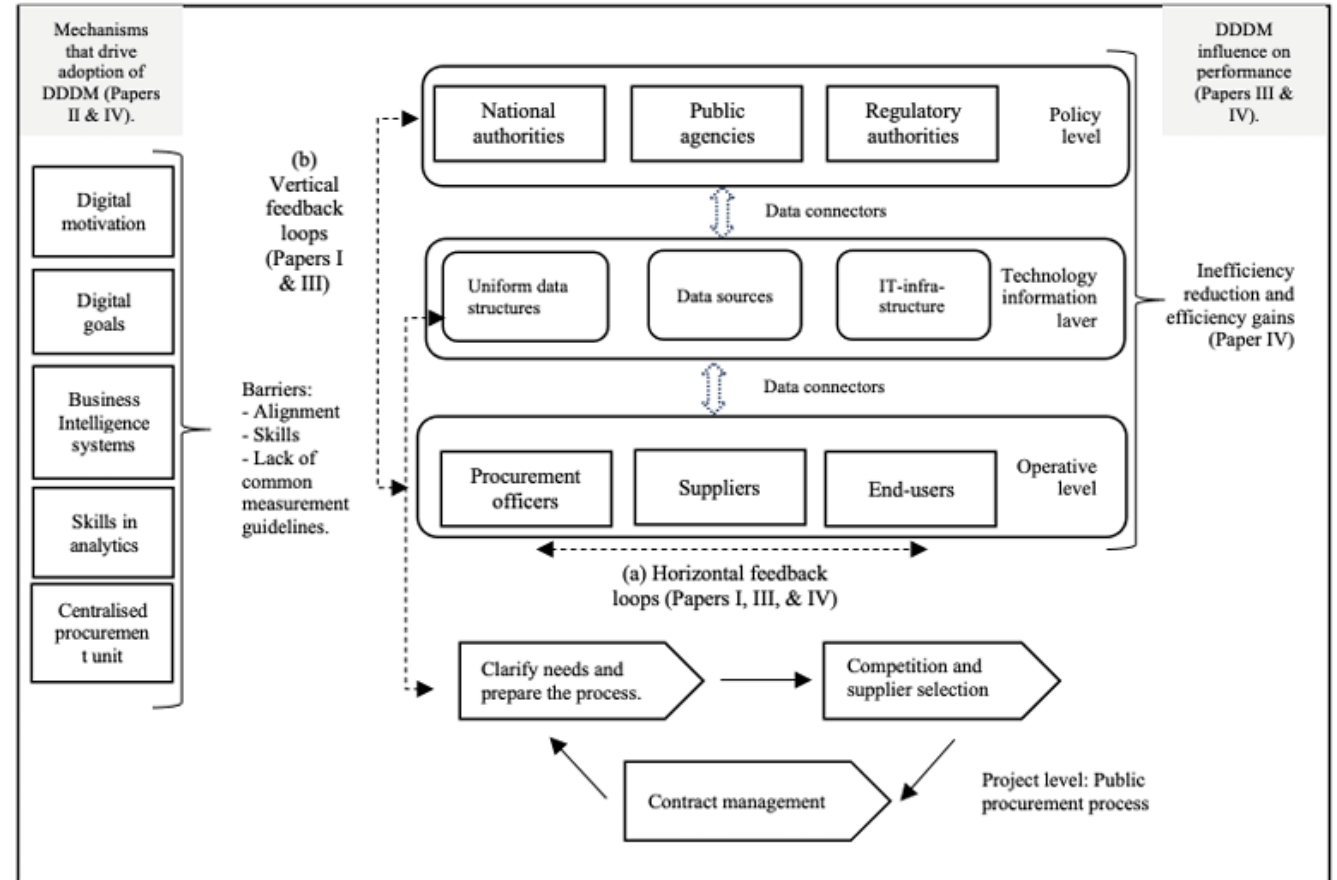
Data-Driven Decision-Making in the Public Procurement System

The Case of Norway

Doctoral thesis

NTNU
Norwegian University of Science and Technology
Thesis for the Degree of Philosophiae Doctor
Faculty of Economics and Management
Dept. of Industrial Economics and Technology Management

NTNU
Norwegian University of Science and Technology

Trend 3: Innovasjon gjennom anskaffelser

Perspektivmeldingen 2021 sier at:

- Færre i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist
- Utgifter vil gå opp, uten at inntektene øker like mye
- Samtidig skal vi gjennomføre det grønne skiftet
- Dette kombinert med endret sikkerhetssituasjon i Europa fører til at:

Gjøre ting på nye måter

- Anskaffelse som en katalysator for innovasjon
- Balansere mot risiko
- Leverandørutviklingsprogrammet: 14 ansatte

Meld. St. 14

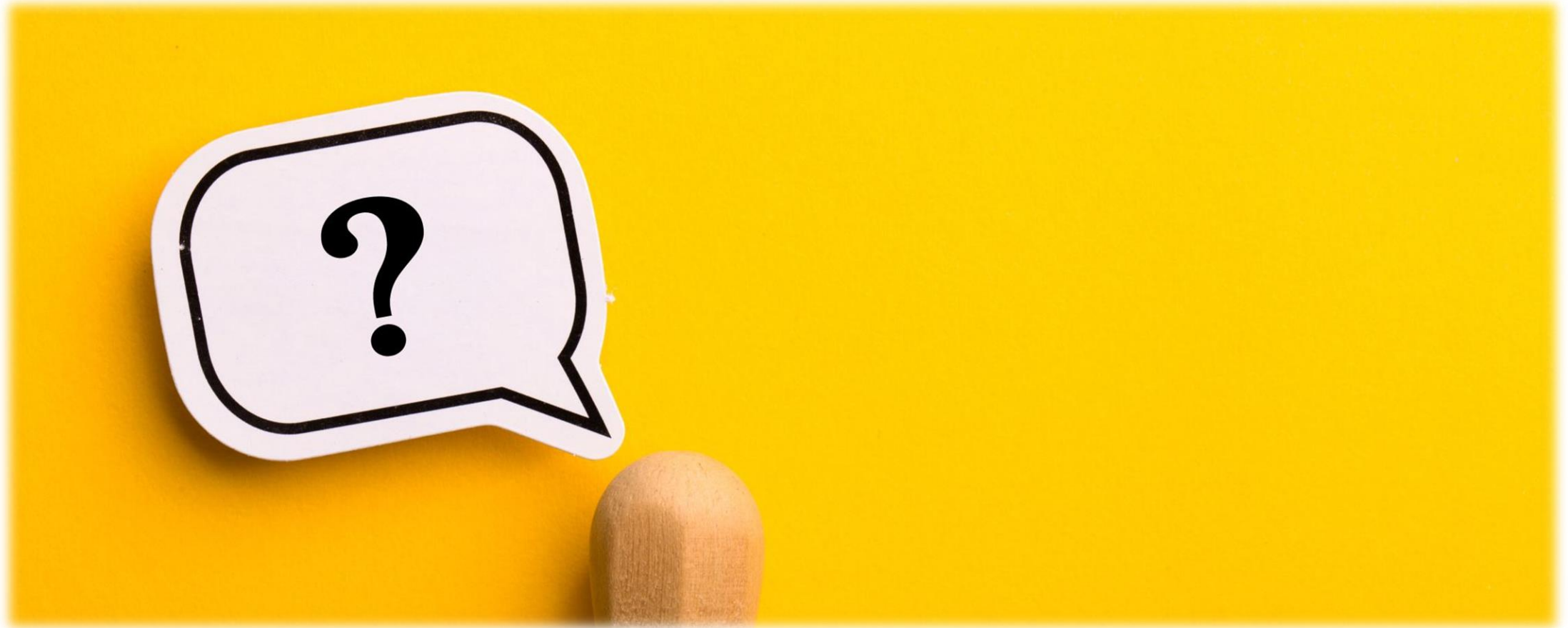
(2020–2021)

Melding til Stortinget

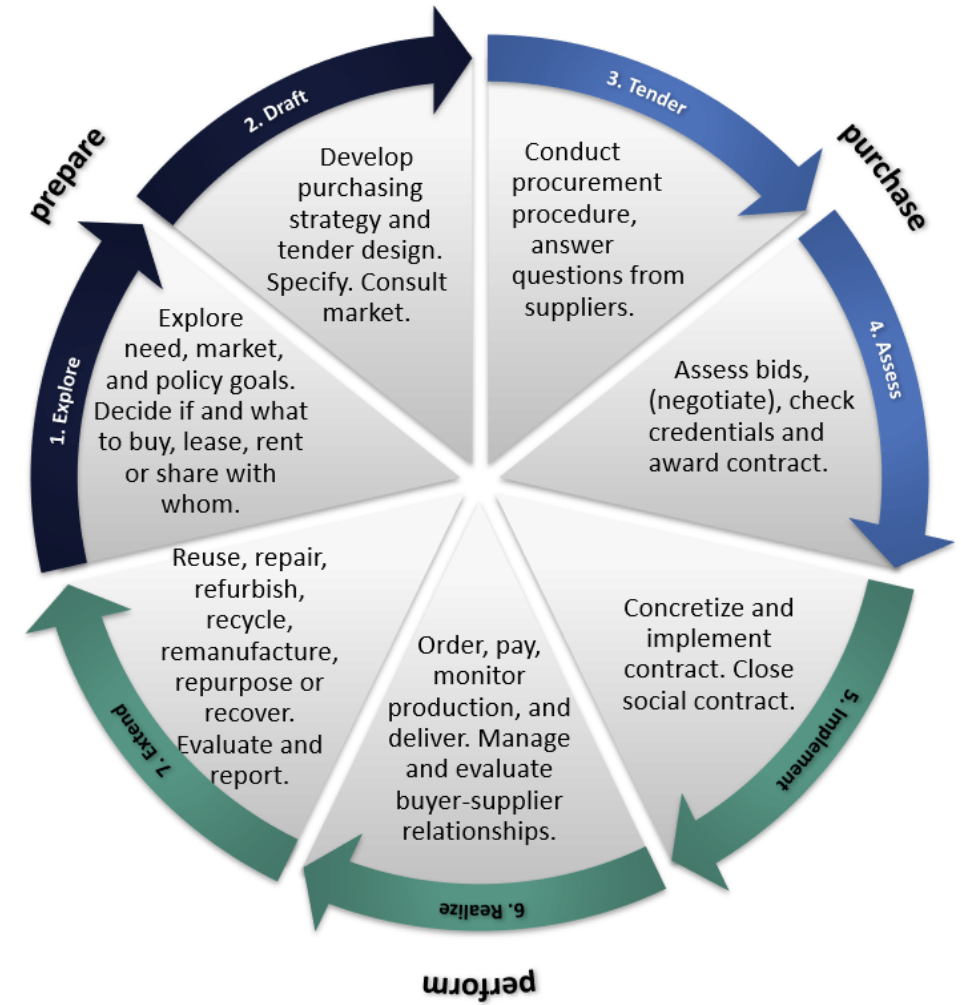
Perspektivmeldingen 2021

2. Hvordan trender endrer prosesser og praksis

Trend 1: Bærekraft fører til: ny anskaffelsesprosess

Mer info: Schotanus, F. (2022). A better world starts with public procurement. *Utrecht University: Inaugural address.*

Trend 1: Bærekraft fører til: nytt regelverk

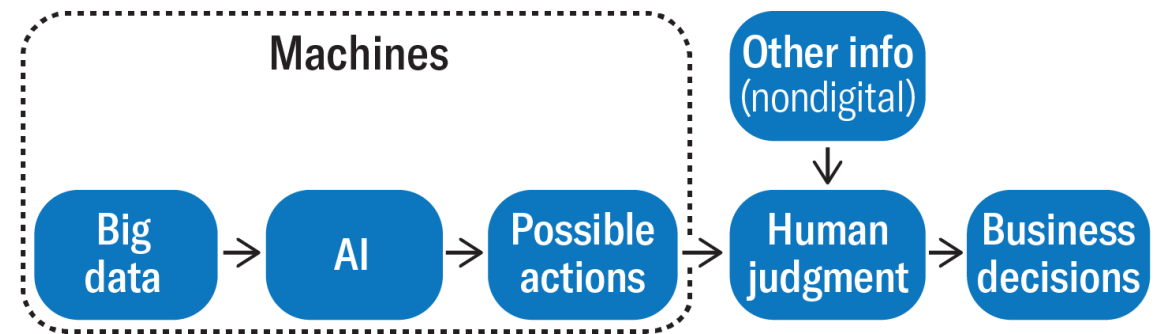

Trend 2: Digital transformasjon fører til: nye roller og samarbeid med maskiner

- Fra innkjøpsrådgivere til innkjøpsteam med ulike roller:
  - Prosessansvarlig
  - Dataanalytiker
  - Dataforvalter
  - Automatiseringsrådgiver
  - Kontraktsoppfølgere
  - Innovasjons-speider
  - Juridisk spesialist

- Samarbeid mellom menneske og maskin

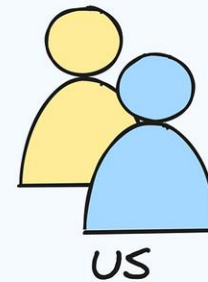
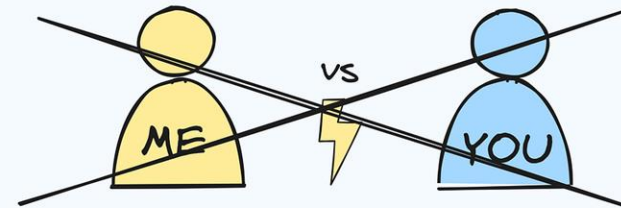
Mer info:

Delke, V., Schiele, H., Buchholz, W., & Kelly, S. (2023). Implementing Industry 4.0 technologies: Future roles in purchasing and supply management. *Technological Forecasting and Social Change*, 196, 122847

Colson, E. (2019). What AI-driven decision making looks like. *Harvard Business Review*, 8.

Trend 3: Innovasjon: nye samarbeidsformer mellom innkjøper og leverandør.

TACKLE PROBLEMS FROM
"THE SAME SIDE OF THE TABLE"

THE PROBLEM

Leverandør-
dialog

Trendkurve

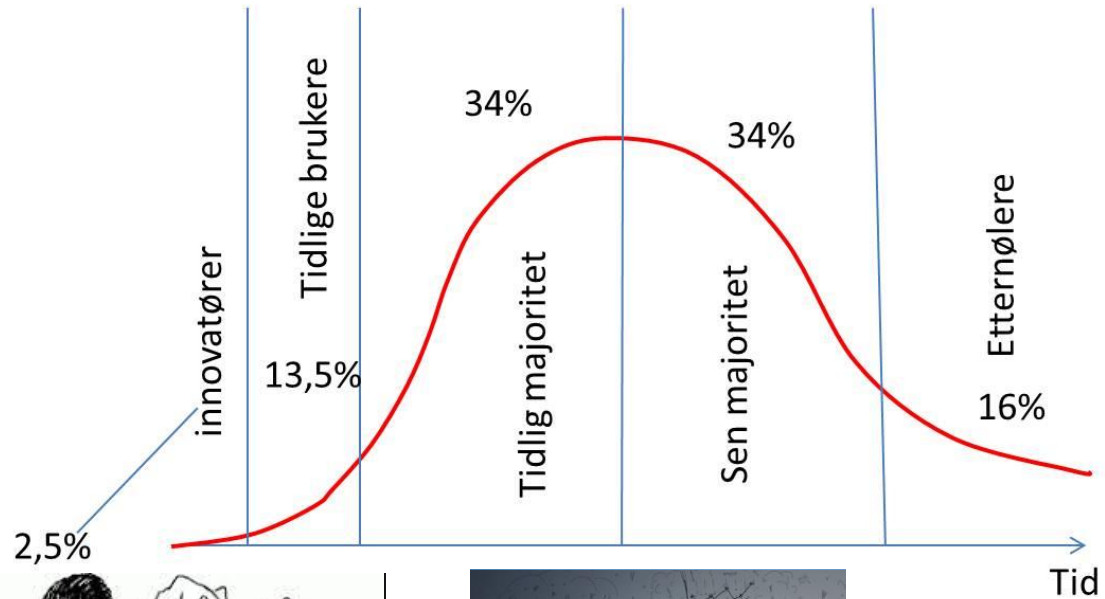
Bærekraft

Digitalisering

Innovasjon

Diffusjonsprosessen

1991:
administrativ

2024:
strategisk

Utfordringer

- Mangler nasjonal anskaffelsesstrategi med målbare mål (som i Sverige)
- Tid og ressurser hos offentlige innkjøpere
- Kompetanse på alt nytt: profesjonalisering krever utdanning og forskning

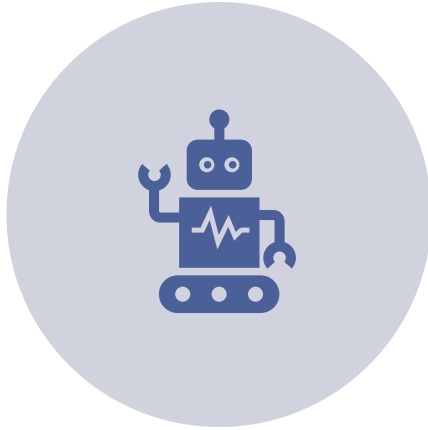
Mer info:

Langseth, M., & Haddara, M. (2024). Spend analytics in Norwegian public procurement: adoption status and influencing factors. *International Journal of Information Systems and Project Management*, 12(2), 5-27.

Langseth, M., Moe, H.T. (2022) *Driving through dense fog: a study of the effects and control of sustainable public procurement of electric cars*. *Environ Syst Decis* 42, 572–585.

Oppsummering: snakke om to ting

Tre trender

Bærekraft
Digitalisering
Innovasjon

Trender endrer prosesser og praksis

Ny anskaffelsesprosess og nytt regelverk
Samarbeid menneske og maskin (AI)
Ny sikkerhetssituasjon og nye
samarbeidsformer: innkjøper/leverandør

Noen utfordringer

Nasjonal anskaffelsesstrategi med målbare mål
Tid og ressurser hos offentlige innkjøpere
Forskning og utdanning for offentlige innkjøpere

Helt til slutt...

Kontakt meg gjerne

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/in/marius-langseth/>

E-post: marius.langseth@kristiania.no

Få med deg podkasten: Å kjøpe for Norge

4. Å kjøpe for Norge - Hvordan oppfylle de nye miljø- og klimakravene?

🕒 38:38

Hvorfor ble de nye reglene for klima og miljø ble innført 1. januar 2024? Og hvordan kan den nye veilederen til regler om klima- og miljøhensyn hjelpe offentlige oppdragsgivere å ivareta kravet om å vekte miljøhensyn med 30 prosent i offentlige anskaffelser? I denne episoden får du møte både...

Spørsmål eller kommentarer?

